

علل ابداع آنها.

پ. مقایسه اشکال و تزیینات ظروف و برخی پیکره‌ها.»

این قسمت که ۸۰ صفحه کتاب را به خود اختصاص داده است با دو جدول تصویری از سفالینه‌ها با نقوش و محل اکتشاف آنها، آغاز می‌گردد، که مربوط است به یک گزارش باستان‌شناسی و عیناً از جای دیگری اخذ شده است. در متن هم هیچ ارجاعی به این جدول داده نشده است.

نویسنده سپس با توجه به دسته‌بندی استانی طبق تقسیمات کشوری و با رعایت حروف الفبا، به بررسی تپه‌ها و سایت‌های باستان‌شناسی که مورد اکتشاف باستان‌شناسان قرار گرفته‌اند، می‌پردازد. با توجه به روش مذکور نوزده استان از کشور ایران و دو منطقه یعنی ازبکستان و داغستان، در محدوده خارج از کشور مورد بررسی قرار گرفته است.

مطالب در مجموع جامع می‌باشد، اما به گونه گزارش‌های باستان‌شناسان، البته ناگفته نماند که مطالبی مبنی بر چگونگی فرم و روش‌های تزیینی نیز ارائه گردیده است تعداد یازده نقشه از نمونه نقشه‌های باستان‌شناسی هم علاوه بر تصاویر مختلف آثار مکمل مطالب برای تفهیم بیشتر ارائه شده است.

در این گفتار نویسنده در بخش خوزستان به شوش با نگاهی دقیق‌تر خیره شده است به گونه‌ای که می‌توان گفت بیشترین و کامل‌ترین منطقه معرفی شده می‌باشد. در مجموع ۵۲ سایت باستان‌شناسی در این بخش مورد بررسی کامل قرار می‌گیرد، یعنی از اولین کاوش‌ها تا کاوش‌های نهایی، و در برخی موارد با ارائه بخشی از گزارش باستان‌شناسی خاص منطقه، به همین لحاظ در نوع خود مجموعه کاملی است. مضاف بر اینکه در کنار گفتار باستان‌شناسانه نگاهی نقادانه به فرم‌ها و چگونگی مواد تشکیل‌دهنده و تزیینات دارد.

فصل‌های پایانی کتاب نیز شامل کتابشناسی با ۵۸ عنوان کتاب و رساله و فهرست نام‌ها و ۶۲ تصویر رنگی با کیفیت نسبتاً مطلوب از آثار سفالین ایرانی می‌باشد. در پایان باید گفت، عنوان کتاب فراتر از مطالب است، زیرا کتاب تا دوره صفویه به بررسی آثار پرداخته است، اما عنوان کتاب قید (از دوران پیش از تاریخ تا عصر حاضر) را همراه دارد و این یک نقص است.

نویسنده محترم گرچه فارغ‌التحصیل رشته هنرهای زیبای دانشگاه پاریس است و این کتاب به نوعی پایان‌نامه وی محسوب می‌گردد، اما دید زیبایی‌شناسی بر سفال ایران ندارد و با نگاه یک باستان‌شناس به بررسی می‌پردازد.

در بیان بسیاری از مطالب اختصارگویی، خواننده را بر لب مطالب واقف نمی‌کند و در واقع تعجیل در بیان به ساختار متن لطمه وارد آورده است. با این حال باید اذعان کرد، کتاب مذکور مجموعه‌ای ارزنده‌ای است که فقط، بخش تصاویر آن با ۶۲ تصویر رنگی با شناسنامه‌ی کامل در انتهای آن، می‌تواند به تنهایی یک مجموعه قابل عرضه باشد.

قطعاتی برای گروه تمبک

■ قطعاتی برای گروه تمبک
■ اثر محمد اسماعیلی

□ انتشارات کاریزان، زمستان ۱۳۷۸

در نیم قرن گذشته، با توسعه کاربرد تمبک و اجراهای متعدد در ارکسترهای بزرگ و گروه‌نوازی سازهای کوبه‌ای ایرانی، و از طرفی افزایش مهارت نوازندگان در تک‌نوازی، نیاز به آموزش تمبک بر پایه علمی و فنی صحیح دیده می‌شود.

استاد محمد اسماعیلی در راستای این هدف در سال ۱۳۵۰ ش. برای اولین بار کتاب آموزش صحیح تمبک‌نوازی به روش علمی را با همکاری استاد حسین تهرانی و به همت استادان حسین دهلوی، مصطفی پورتراب، فرهاد فخرالدینی و هوشنگ ظریف، منتشر کرد که شامل فصل تمرین‌ها و چهار قطعه برای گروه نوازی تمبک بود و در آن سعی شده بود که خط و علائم خاصی جهت این ساز ارائه گردد. در تداوم این روش در سال ۱۳۷۰ نیز کتابی شامل تمرین‌ها و یک قطعه گروه‌نوازی با همان تمبک منتشر نمود و چاپ اثر حاضر نیز شامل چهار قطعه گروه‌نوازی است که مکرراً اجرا شده و جهت یاری نوازندگان تمبک در اجراهای گروهی است.

بی‌شک آنچه مورد نظر استاد بوده است، ارائه کتابی آموزشی در مورد تمبک جهت پیشرفت این ساز و توجه هنرجویان می‌باشد. سازی که بتواند همدوش سازهای دیگر، از نظر منطقی با دستور و فنون تجربه شده توسط استادان حرفه‌ای به کار گرفته شود. و اینکه هر نوازنده تمبک پس از سال‌ها آموزش و تمرین و هنگامی که به فنون و کاربرد صحیح اصوات و زمانبندی آشنا شد می‌بایست در گروه‌نوازی تمبک شرکت کند تا

تجربه‌اش از صورت تکنوازی یا همراهی ساده با ساز خارج شود و بتواند از عهده وظیفه معین شده برآید. آقای اسماعیلی معتقد است نوازندگی برای کسی که در گروه می‌نوازد بسیار سنگین‌تر و حساس‌تر از تکنوازی است؛ چرا که در گروه نوازی، حس هم‌نوازی کامل شدن یک اثر توسط گروه مطرح است و فرد جایگاهی ندارد.

مجموعه حاضر حاصل تفکر و پرواز خیال استاد در سال‌های اخیر است. وی در زمینه گروه نوازی تمبک بسیار فعال بوده و ساختار قطعاتی که اجرا کرده آمیخته‌ای از احساس و اندیشه بوده است. اما در مورد قطعاتی که در این مجموعه گردآوری شده است باید گفت:

قطعه اول برای مراسم بزرگداشت استاد حسین تهرانی ساخته شده که به همراهی گروه نوازندگان فرهنگ و هنر به سرپرستی استاد فرامرزی‌پور اجرا شده و بعد از بیست سال وقفه آخرین اجرای آن به همراه گروه استاد پایور در اسفند ماه ۱۳۷۶ بوده است. باقی قطعات نیز در سال‌های اخیر تنظیم شده‌اند که اگر چه مهر و نشان گذشته را با خود دارند، محصول سال‌های پختگی و جاافتادگی استاد محمد اسماعیلی است.

اثر حاضر در ۵۰ ص، در قطع رحلی با قیمت ۱۰۰۰۰ ریال و شمارگان ۵۰۰۰ جلد در زمستان ۱۳۷۸ منتشر شده است.